

**Návrh kritérií výberu chránených druhov
rastlín národného významu
pre účely prehodnotenia chránených území**

Daniel Dítě, Botanický ústav SAV

Pavol Eliáš jun., Katedra botaniky, SPU v Nitre

Príloha č. 4 k vyhláške č. 24/2003 Z. z.

ZOZNAM DRUHOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU, DRUHOV NÁRODNÉHO VÝZNAMU, DRUHOV VTÁKOV A PRIORITNÝCH DRUHOV, NA KTORÝCH OCHRANU SA VYHLASUJÚ CHRÁNENÉ ÚZEMIA

V súčasnosti je v Prílohe zaradených **358** taxónov cievnatých rastlín vrátane druhov európskeho významu vyskytujúcich sa na našom území.

Zaradené druhy majú rôznu kategóriu ohrozenosti a vzácnosti podľa červeného zoznamu (Feráková et al. 2001).

Zahrňajú prakticky všetky biotopy zastúpené na našom území.

Kritériá prehodnotenia zaradenia druhov cievnatých rastlín do Prílohy:

Vzácnosť a ohrozenosť taxónov podľa:

- pripravovaného nového Červeného zoznamu cievnatých rastlín Slovenska (Eliáš & Dítě)
- pripravovaného Červeného zoznamu Karpát (Turis et al.)
- súčasné zabezpečenie územnej ochrany jednotlivých taxónov v existujúcej sieti území európskeho významu (SKUEV) a veľko a maloplošných chránených území (NP, NPR, PR, CHA ...).
- zastúpenie jednotlivých biotopov cez rastliny, ktoré ich indikujú (napr. *Taraxacum serotinum* = spráše, *Utricularia minor* = dystrofné vody ...)

Postup prehodnotenia:

- taxóny hojné, s množstvom lokalít
- taxóny, ktoré majú v súčasnosti všetky známe lokality výskytu už územne chránené a nie je predpoklad, že by boli nájdené nové výskyty vo „voľnej“ krajine. Ide napríklad o (vysoko)horské druhy, ktoré sa vyskytujú len v národných parkoch pohorí centrálnych Západných Karpát (TANAP, NAPANT, NP Malá Fatra, Veľká Fatra..., väčšina z nich ešte navyše aj v MCHÚ v rámci národných parkov napr. *Carex rupestris*, *Silene acaulis*, viaceré druhy rodu *Saxifraga*... v tomto prípade ide o 88 taxónov)
- aj niektoré vzácnejšie taxóny, ktorých územná ochrana sa však dá zabezpečiť aj ponechaním iba menšie počtu druhov. Napr. slatiny je možné pokryť napríklad 10-timi taxónmi, ďalšie sme z Prílohy vyradili.

Postup prehodnotenia:

- Vyradili sme druhy, kde zabezpečiť územnú ochranu je prakticky nerealizovateľné a neúčelné, napr. druhy disturbovaných stanovišť depresií v poliach (napr. rod *Heleochloa* alebo *Schoenoplectus supinus*)
  - vyradili sme aj druhy sekundárnych, antropických stanovišť (intravilány obcí, okraje poľných ciet a pod.), kde je zabezpečenie územnej ochrany nereálne, napr. *Anchusa italica*.
- Vo veľmi ojedinelých prípadoch navrhujeme doplniť taxóny – v konečnom dôsledku ide o jediný – *Gypsophila fastigiata*.

Výsledok prehodnotenia:

V navrhovanej Prílohe ostáva **150** taxónov vrátane všetkých „anexových“ druhov rastúcich na Slovensku.

Druhy sú vybrané tak, aby pokryli biotopy európskeho a väčšiny národného významu, ktoré sú na Slovensku zastúpené. Ostali tu (podľa súčasných vedomostí) všetky vzácne druhy s nedostatočne zabezpečenou územnou ochranou. Sú medzi nimi aj druhy s jedinou známou lokalitou v SR, ktoré napriek tomu nemajú zabezpečenú územnú ochranu (napr. *Carex halleriana*).

A photograph of a forest clearing. The foreground is filled with tall, dry, golden-brown grass. Several evergreen trees, likely spruce or fir, are scattered throughout the clearing. The background shows a dense forest of taller trees, with a bright light source creating a lens flare effect in the upper right corner.

Ďakujeme za pozornosť